

5. listopad 2021

Zákon o hromadném řízení klientům Bohemia Energy nepomůže. Kritizuje jej i ministryně spravedlnosti

Vláda dnes v reakci na krach Bohemia Energy schválila návrh zákona o hromadném řízení. I kdyby se nový parlament snažil přijmout zákon co nejdříve, zákon by vstoupil v platnost nejdříve za rok. Návrh navíc kritizují odborníci i ministryně spravedlnosti Marie Benešová. Neodpovídá totiž nové evropské směrnici o reprezentativních žalobách, a navíc obsahuje řadu zásadních věcných nedostatků.

K nezvyklému rozhodnutí projednat po volbách schválení zákona o hromadném řízení se premiér Andrej Babiš rozhodl kvůli pádu Bohemia Energy. Jak ale upozorňují odborníci, zákon by i při bleskovém přijetí nezačal platit dříve než za rok. Finanční prostředky na náhradu škody či nároky na vrácení zaplacených záloh v Bohemia Energy navíc nejsou a nebudou. Klientům energetické společnosti tak nepomůže. Jedná se proto nejspíše o snahu vytvořit dojem, že vláda dělá pro lidi postižené krachem dodavatele co nejvíce.

„Předložení návrhu zákona o hromadném řízení nijak nepomůže domácnostem, které se nyní dostaly do problémů. Návrh je ale navíc velmi problematický, takže jeho uspěchané přijetí by mohlo do budoucna napáchat celou řadu škod,“ upozorňuje Vít Jásek, výkonný ředitel Unie zaměstnavatelských svazů ČR.

Proti návrhu je i současná ministryně spravedlnosti

Na to vládu upozornila i její vlastní ministryně spravedlnosti Marie Benešová. Ta z pozice předsedkyně Legislativní rady vlády doporučila přerušit projednávání zákona. Důvodem je to, že zákon vůbec nezohledňuje evropskou směrnici o reprezentativních žalobách z loňského listopadu. Ministryně proto navrhuje zákon přepracovat tak, aby odpovídal evropské legislativě.

„V případě, že by se vláda neztotožnila se shora uvedeným návrhem na přerušení projednávání návrhu zákona o hromadném řízení za účelem jeho dopracování, doporučuje předsedkyně Legislativní rady vlády vládě neschválit návrh zákona o hromadném řízení,“ píše Benešová v závěru stanoviska předsedkyně Legislativní rady vlády.

Dlouhodobé výhrady proti návrhu hromadných žalob

Před schválením zákona v aktuálním znění varují například i Hospodářská komora či Nejvyšší soud. Odborníci návrh dlouhodobě kritizují například kvůli zavedení odměny až 25 % pro správce skupiny, který podává žalobu. Poškození spotřebitelé tím přijdou až o čtvrtinu z vysouzené částky. Pro správce, jímž se může stát soukromý investor, naopak půjde o výdělečný byznys. A to tím spíše, že podle návrhu může správce podat žalobu v režimu odhlašovacího řízení. To znamená, že se žaloby účastní každý poškozený, který se aktivně neodhlásí.

„Zákon neobsahuje ani záruku toho, že investor podá žalobu dokonce i za spotřebitele, kteří o zahájení řízení vůbec neví. Podle návrhu dokonce může spekulant podat žalobu zcela sám, bez souhlasu jediného

poškozeného. Spotřebitelé by tak přišli o čtvrtinu svého odškodného, aniž by s tím mohli cokoli udělat,“ zdůrazňuje Jásek.

Odborníci se proto s ministryní spravedlnosti shodují v tom, že by měl zákon znovu projít věcnou diskuzí a zásadním přepracováním, aby odpovídal evropské směrnici. Podle ní například mohou jménem spotřebitelů podávat žalobu pouze kvalifikované subjekty, tedy spotřebitelské organizace nebo nezávislé veřejné orgány jako například ombudsman. Nezávislý žalobce by měl být také finančně podporován ze strany státu. Při podávání žaloby proto nebude jeho motivací zisk, ale opravdová pomoc spotřebitelům.

„Nyní je vhodná příležitost k tomu, abychom obnovili diskuzi o hromadných či reprezentativních žalobách. Nemá smysl narychlo přijímat návrh zákona, který nikomu nepomůže. Věříme, že namísto toho znovu začne věcná debata o aspektech hromadného řízení. A doufáme, že jejím výsledkem bude zákon, který skutečně bude klást na první místo zájem spotřebitelů,“ uzavírá Jásek.

Kontakt:

Vít Jásek

E-mail: vit.jasek@uzs.cz

Telefon: +420 724 508 701